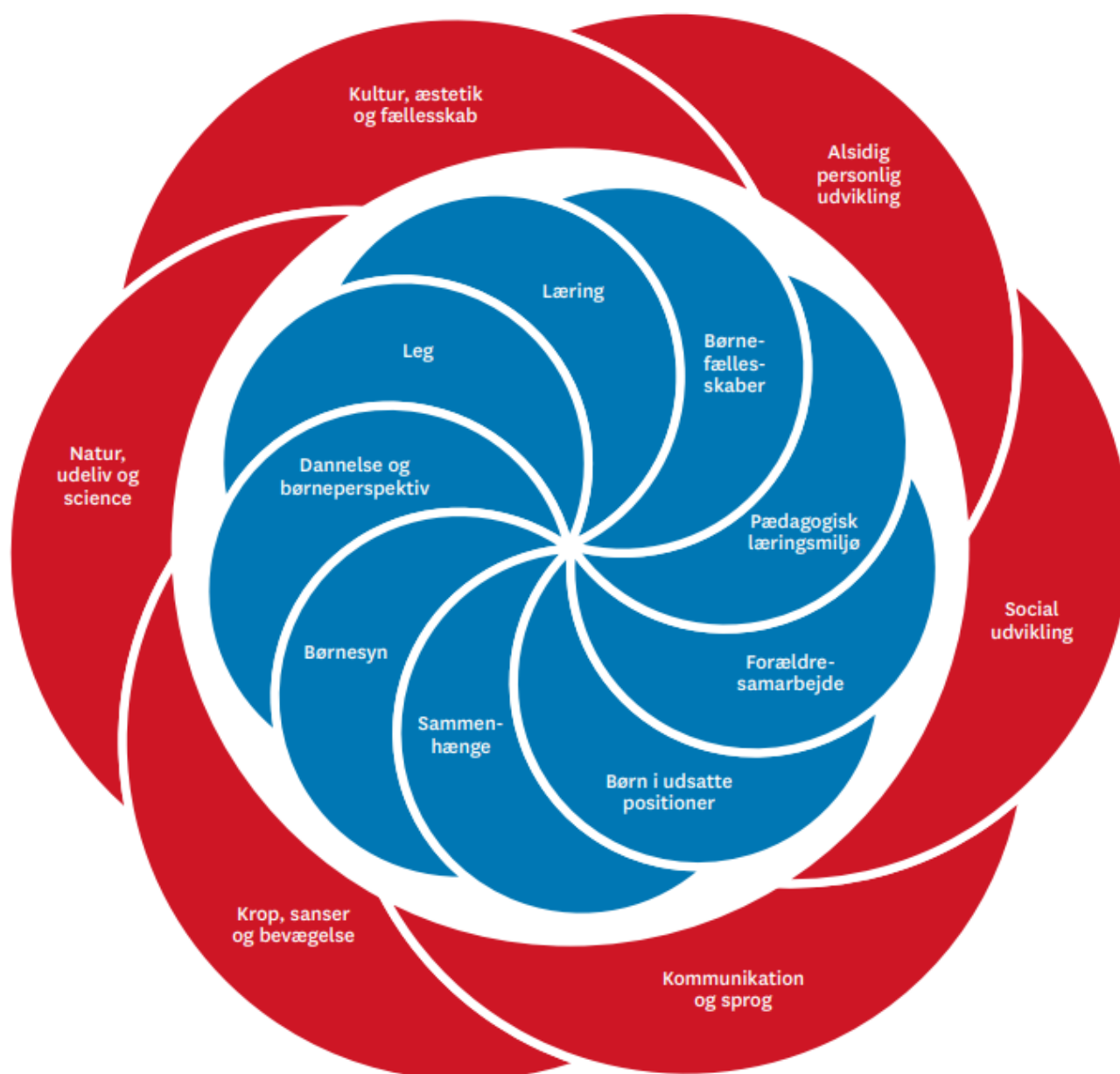

Pædagogisk læreplan for Paraplyen inkl. Afd. Holbøllsminde

Svendborg
Kommune

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

På dagtilbudsområdet arbejdes med "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Paraplyen

Sundbyøster er et kommunalt dagtilbud med 6 børnehuse, i den sydøstlige del af Svendborg. Børnehusene er 4-Kløveren, Børnely, Humlebien, Kobberbækken, Paraplyen og Poppellunden

Paraplyen er et integreret dagtilbud på 2 matrikler. Marslevvej er normeret til 42 børnehavebørn og 14 vuggestuebørns. Holbøllsminde er normeret til max. 30 børnehavebørn og 17-20 vuggestuebørn.

Vi er et børnehus, som værdsætter livsglæde, engagement, fordybelse, mangfoldighed og fællesskab. Vores ønske er, at alle børn og forældre får en oplevelse af at blive set, hørt og forstået i et trygt og fagligt miljø med fokus på børnefællesskaber.

Vi arbejder målrettet med fysisk aktivitet, leg, bevægelse, musik, motorisk udvikling samt sanseintegration. Vores læringsmiljøer og børnefællesskaber er tilrettelagte, så alle børn har deltagelsesmuligheder. Ligeledes arbejder vi bevidst med sproglig udvikling for at give børnene de bedste forudsætninger for trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Paraplyens ene matrikel er kendetegnet ved en mangfoldig etnicitet, som udfolder sig i det gode børneliv. Kort tekst om hvad der kendetegner dagtilbuddet.

Kort tekst om hvad der kendetegner dagplejegruppen/børnehuset

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- **Børnesyn**

Det gode børneliv

Er et liv med plads til leg, tid og ro til at være barn.

Børn gør det bedste de kan

Vi møder børnene i øjenhøjde og ser den gode intention. Vi ser bag om deres adfærd.

Vi møder børnene anerkendende.

Vi møder børnene med nysgerrighed.

Det at være barn har værdi i sig selv.

Børn er forskellige og udvikler sig i forskelligt tempo.

Vi møder børnene på deres udviklingstrin og stiller passende udfordringer indenfor nærmeste udviklingszone.

Vi ser mangfoldighed som en ressource.

Børn ses som aktiv medskabere af egen læring og udvikling.

Børnenes følelser anerkendes

Dette gør vi ud fra en neuroaffektiv tilgang til børn.

Vi skaber betydningsfulde mødeøjeblikke med alle børn.

Vi møder børnene med et roligt nervesystem og hjælper dem til deres regulering.

Vi bruger tydelig mimik og spejler barnet.

Vi sætter ord på børnenes følelser.

Børn udvikles i relationer og i fællesskaber

Alle børn er en del af et børnefællesskab.

Det er vores ansvar at have relationer til alle børn.

Vi guider børnene til at have relationer indbyrdes.

De voksne som børnene møder

Er tydelige karavaneførere, der viser vejen.

Viser spontanitet og glæde.

Er tillids- og tryghedsskabende for børnene.

Giver de bedste udviklingsbetingelser med nærvær, omsorg og kram.

- **Dannelse og børneperspektiv**

-beskrivelsen kommer senere

- **Leg**

Legen har værdi i sig selv

"Lad dem lege i livstræets krone og lad dem føle at livet er stort"

Hvornår er en leg god og udviklende

Når legen er glædesfyldt

Når børnene og voksne opleves at være i flow og glemmer tid og sted

Når legen er meningsfuld for de legende

Hvilken mulighed giver legen i vores pædagogiske arbejde

Øgede deltagelses muligheder for børnene

Via leg kan alle børn få plads i fællesskabet

Voksne bruger legen for at styrke udvikling for det enkelte barn eller gruppen

Vi gør os overvejelser om hvornår den voksne er deltagende i børns leg, og på hvilken måde.

Hvilke redskaber har vi som pædagogisk personale

Legematerialer er med til at lære børn at lege

Leg som voksenstyrede aktiviteter

De voksne har et ansvar for at alle børn deltager i lege. Den voksne kan understøtte legen ved at positionere sig (bagved, foran, eller ved siden af)

Vi er opmærksomme på mikrolegens betydning

Fx.

Stable klodser

Lege i sandkassen

Når vi henter madpakker og vi alle sniger os som ninjaer

Ved oprydning og andre praktiske rutiner bringes legen ind i rutinen

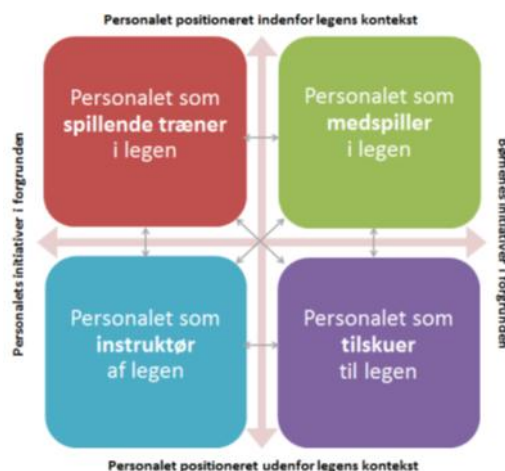
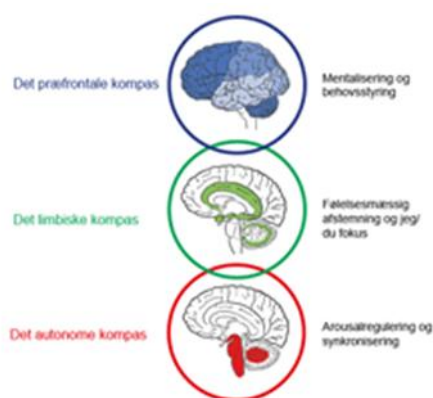
Vores teoretiske grundlag for leg

Vi tager udgangspunkt i den neuroaffektive tilgang

Vi arbejder ud fra den treenige hjerne

- Det autonome niveau
- Det limbiske niveau
- Det præfrontale niveau

Derudover bruger vi Gitte Borks legemodel

• Læring

Hvad er læring for os

Vi forstår læring som noget, der sker hele dagen – både bevidst og ubevidst, planlagt og spontant. Læring opstår individuelt og i relationer til andre og sker gennem børns erfaringer, spejling i fællesskabet samt i mødet med omgivelserne. Læring rummer både motoriske, kognitive, følelsesmæssige, sociale og kulturelle aspekter og hænger tæt sammen med børns udvikling og dannelse.

Læring sker gennem leg, relationer og deltagelse i meningsfulde sammenhænge og kan have mange udtryksformer. Der findes ikke én rigtig måde at lære på – børn lærer forskelligt og i forskellige tempi.

Hvad siger loven om læring

Dagtilbudsloven foreskriver, at dagtilbud skal fremme børns læring gennem et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø, hvor leg og børneperspektivet er centrale. Læring skal forstås bredt og ske gennem leg, udforskning, relationer og planlagte aktiviteter, som understøtter barnets alsidige udvikling inden for de seks læreplanstemaer.

Hvilke læringsformer og metoder lægger vi vægt på

Vi arbejder med en vekslen mellem planlagte aktiviteter, fri og struktureret leg, læring i hverdagsrutiner og spontane læringsituationer. Planlagte aktiviteter er rammesatte og tilpasses den aktuelle børnegruppe, mens legen giver plads til børnenes egne initiativer og fantasifulde udfoldelse inden for trygge rammer.

Læring i hverdagsrutiner spiller en central rolle, da mange dannelses- og læringsprocesser opstår i dagligdagens rutiner og fællesskaber. Vi vægter nysgerrighed, eksperimenter og fælles refleksion og arbejder bevidst med at skabe fysiske og psykiske læringsmiljøer, der pirrer børnenes nysgerrighed og understøtter deres lyst til at lære.

Der kan være forskel på tilgangen i vuggestue og børnehave, hvor aktiviteter og varighed tilpasses børnenes alder, udvikling og behov.

Hvilken rolle spiller relationer i læring

Relationer har afgørende betydning for læring. Børn lærer bedst, når de føler sig trygge og set i relationen til voksne og andre børn. En tryk relation mellem barn og voksen skaber fundamentet for, at barnet tør udforske, eksperimentere og indgå i fællesskaber.

Som voksne understøtter vi relationerne ved at være nærværende, engagerede og deltagende. Afhængigt af situationen kan vi gå foran, ved siden af eller trække os tilbage for at give plads til børnenes egne sociale læringsprocesser. Det er vigtigt, at børn både oplever voksenstøttede og børneinitierede fællesskaber.

Hvilken rolle spiller vi som pædagoger i læringsprocessen

Som pædagogiske medarbejdere har vi mange roller i læringsprocessen – vi er vejledere, medskabere, observatører og rammesættere. Vi skaber de overordnede rammer, som er en forudsætning for læring, og har ansvar for både makro- og mikroregulering, så børnenes behov imødekommes gennem dagen.

Vi er opmærksomme på børnenes initiativer, følger deres spor og udvider deres læring ved at tilbyde nye perspektiver, sprog og erfaringer. Vi griber ind, når der er tale om fare, overskridelse af grænser eller behov for voksenstøtte, men giver også plads til, at børnene selv kan løse konflikter og lære gennem sociale samspil.

Hvordan inddrager vi børnenes perspektiver og erfaringer

Børnenes perspektiver og erfaringer inddrages ved, at vi møder dem i øjenhøjde, er nysgerrige og opmærksomme på deres udtryk, interesser og behov. Gennem mødeøjeblikke og dialog sikrer vi, at børnene bliver hørt og taget alvorligt.

Vi skaber læring med udgangspunkt i børnenes interesser og giver dem mulighed for medinddragelse og medbestemmelse – tilpasset alder og udvikling. Ofte sker dette gennem valgmuligheder inden for tydelige og trygge rammer, som giver børnene en oplevelse af indflydelse og deltagelse.

Hvordan reflekterer og udvikler vi vores praksis

Vi reflekterer løbende over vores pædagogiske praksis gennem observationer, evalueringer og faglige sparring. Når noget ikke fungerer, justerer vi vores tilgang og rammer, så de bedre matcher børnegruppens behov. På den måde arbejder vi kontinuerligt med at udvikle vores læringsmiljøer og kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

- **Børnefællesskaber**

- beskrivelsen kommer senere

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

- Vi har bevidst delt os op i små grupper om formiddagen for at skabe nærvær, fordybelse og for at sikre os, at det enkelte barn bliver set. Små grupper giver mulighed for, at de voksne griber børnenes ideer.
- Derudover tilrettelægger vi aktiviteterne ud fra, hvad børnene er optaget af, lærerplanstemaerne samt, hvad vi vurderer det enkelte barn, har brug for, og vi har fokus på zonen for nærmeste udvikling.

- Vi har fokus på selvhjulpenhed i rutinesituationerne, f.eks. når børnene skal skiftes, puttes og i garderoben. Her er der plads til nærvær og fordybelse i interaktionen med det enkelte barn. Vi inddrager børnene i praktiske gøremål såsom vasketøj og aftørring af borde. Vi skaber læringsrum over hele dagen.
- Alt dette gør vi for at sikre børnenes optimale udvikling og trivsel.

Børnehaven:

- Igennem dagligdagens rutiner skaber vi tryghed og genkendelighed, så barnet kan udfordres i nærmeste udviklingszone.
- Vi skaber pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen, det gør vi i garderoben, ved frokost, på legepladsen mm. og ikke kun i planlagte aktiviteter.
- Vi justerer os løbende, når dagen ser anderledes ud, ved at se på børnenes perspektiv, deltagelse, gruppens sammensætninger og forudsætninger.
- Vi støtter børnene i at mærke emotionelle følelser (både glæde, vrede, "ked af det-hed" og begejstring mm.) ved at have en anerkendende tilgang.
- Vi er nysgerrige på børnenes interesser og styrker bl.a. dette ved leg, aktiviteter og gentagelser.
- Vi er inspireret af NEST og den neuroaffektive tilgang, bruger derfor visuel styring, for at skabe forudsigelighed gennem hele dagen, samtidig med at vi sætter ord på alt, hvad vi gør. Dette gør, at børnene bliver bedre til at fungere og mere selvhjulpne i deres hverdag.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vuggestuen:

- Vi vægter den åbne, daglige dialog højt og bestræber os på hver dag at fortælle den gode historie om det enkelte barn, når barnet bliver hentet.
- Vi tager hensyn til den enkelte families forudsætninger og behov og møder dem fordomsfrit med åbenhed og tillid.
- Vi inddrager forældrene i traditioner i løbet af året. Ved nogle temauger inviteres forældrene efterfølgende til forældrespisning eller andet arrangement.

- Hvert barn har en primærvoksen med særligt øje for barnet.
- Vi holder opstartssamtaler og overleveringssamtale fra vuggestuen til børnehaven. Ved behov for yderligere forældresamtaler, holdes de oftest efter dialogmodellen "vækstssamtale".
- Vi lægger billeder på AULA og skriver opslag om aktiviteter.
- Alt dette gør vi for at skabe en gensidig tillid, tryghed og åbenhed.
- På matriklen Marslevvej er vi en "biblioteksbørnehave", hvilket betyder, at forældrene kan låne biblioteksbøger med hjem fra vuggestuen.

Børnehaven:

- Vi benytter os af "bringe/hente" situationer til at skabe en god/tryk kontakt til forældrene. Vi er bevidste om, at vi er det faglige personale. Vi har ansvaret for den gode relation og benytter disse situationer til at skabe dialog om barnets trivsel.
- Vi lægger billeder ud på AULA, skriver om børnenes hverdag og informerer om, hvad vi har fokus på i det pædagogiske arbejde.
- På matriklen Marslevvej er vi en "biblioteksbørnehave", hvilket betyder, at forældrene kan låne biblioteksbøger med hjem fra børnehaven.
- På matriklen Marslevvej, er der i gangen en læringsstavle med fokus på det pædagogiske læringsmiljø. Her kan forældrene se, hvilke læreplanstemaer vi særligt arbejder med lige nu. Alle læringsplanstemaer vil dog være i spil gennem hele dagen.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistriksel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med

- *Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- *Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børne-gruppe*
- *Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Hvert barn/familie har tilknyttet en kontaktpædagog.

Vi samarbejder aktivt med forældrene, gennem projekter eks. Alfa Omega og forældrekurset Trygheds-cirklen. Disse projekter foregår i samarbejde med "Aktive boligområder" og sundhedsplejen.

Fra første dag skaber vi et trygt og nærværende miljø for barnet og dets familie.

Vi har et vores eget kompetence team, bestående af 4 kompetence pædagoger med kompetencer indenfor for læringsmiljøer, den neuroaffektive udvikling, dansk som andet sprog og børn i udsatte positioner.

Vi samarbejder med PPR og Familieafdelingen, når det er nødvendigt for barnets trivsel, læring og udvikling.

Vi arbejder i mindre børnegrupper for at styrke relationer og skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer. De mindre grupper skaber grobund for en god og tryk start i vuggestuen/børnehaven. Når trygheden er skabt for det enkelte barn, kan barnet få mod til at være i et større fællesskab.

Vi er særligt opmærksomme på at kigge på barnets deltagelsesmuligheder og betingelserne for dette i løbet af dagen, og derfor justerer vi det pædagogiske læringsmiljø.

Personalet arbejder ud fra den Neuroaffektive tilgang, og i personalegruppen er der kompetencer til at udføre den neuroaffektive analyse.

Vi er inspireret af NEST og den neuroaffektive tilgang og vi bruger visuel styring gennem hele dagen for at understøtte sprogudfordrede børn i udsatte positioner.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårssFO og efterfølgende bro til skolen. ForårssFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

I børnehaven har vi en Store gruppe på hver matrikel inden opstart af FSFO. Fokus vil her være på:

- At motivere til selvhjulpethed, egen omsorg og øve empati.
- At støtte barnet i konflikthåndtering, i forhold til barnet udvikling og nærmeste udviklingszone.
- At give barnet mere ansvar fx have styr på egne ting i garderoben.
- At kunne modtage flere beskeder på en gang.
- At kunne løse små opgaver/udfordringer i hverdagen.
- At kunne deltage i samling med fokus på at lytte, turtagning, behovsudsættelse (regulering), turde træde frem.
- Især på Marslevvej, med flersprogede børn, har vi fokus på at kunne bruge forholdsord.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vuggestuen:

- Vi benytter os af nærmiljøet og udvider derved børnenes erfaringsverden: Skoven, havnen, vejarbejdet med gravkoen, fiskehandleren, stranden, kirken, biblioteket, teatret, skolens gymnastiksal m.m.
- Vi møder folk i nærmiljøet, når vi går tur, vi er nysgerrige på hvad de er i gang med arbejds-mæssigt.
- Vi går i butikker og snakker om de ting, vi skal købe ind, for at skabe sammenhæng, fx. græskar, vi skal skære.
- Vi tager imod praktikanter fra den nærliggende skole.
- Alt dette gør vi for at være med til at danne børnene, til at kunne begå sig i miljøet, lære om kulturen, og hvordan vi agerer de forskellige steder.

Børnehaven:

- Vi cykler og går ud i nærmiljøet samt besøger områdets skove, havne, vejarbejdet med gravkoen, strande, lokale legepladser, kirken, skolens gymnastiksal mm.
- Vi benytter os af kulturelle tilbud f.eks. teater, bibliotek, biograf og Naturama.
- Vi tager imod praktikanter fra den nærliggende skole.
- På matriklen Holbøllsminde har børnene stor interesse for og glæde af klubben, som ligger på samme matrikel, og som de deler legeplads med.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vuggestuen:

- Vi vægter fysisk udfoldelse ude og inde. Vi skaber læringsrum der giver plads og rum til fysisk aktivitet. Samtidig laver vi kreative aktiviteter, hvor vi styrker finmotorikken og den skabende sans.
- Vi er bevidste om at komme omkring de forskellige sanser ved blandt andet at lade børnene spise med fingrene, røre ved ting, vi finder i naturen, gå på bare tæer, mærke kulde og varme, gynge, hoppe, dreje og danse.
- Vi har billeder på væggen, der visualiserer det enkelte læringsmiljø.
- Vi pynter stuen op efter årstider og traditioner og indretter stuen hyggeligt med billeder og ting, som børnene selv har lavet.
- Vi møder børnene individuelt i forhold til konflikter mellem børnene. tonen i vuggestuen er anerkendende og respektfuld.
- Alt dette gør vi, fordi det fysiske, psykiske og æstetiske miljø har stor betydning for trivsel og dannelse både hos børn og voksne samt for at styrke børnenes grov- og finmotorik.

Børnehaven:

- Vi har fokus på behovet for fysisk udfoldelse både ude og inde og indretter rummet derefter. Vi har billeder på væggene, der visualiserer det enkelte læringsmiljø.
- Vi pynter stuen op efter årstider og traditioner og indretter stuen hyggeligt med billeder og ting, som børnene selv har lavet.
- Vi vækker børnenes nysgerrighed med billeder af b.la. rim/remser.
- Vi har en anerkendende tilgang, hvor vi taler om følelser. Vi guider og taler om børnenes, de voksnes og andres grænser. Vi bruger elementer fra b.la. "Fri For Mobberi"-kufferten som guide til at tale med børnene om egne og andres følelser.
- Alt dette gør vi, fordi det fysiske, psykiske og æstetiske miljø har stor betydning for trivsel og dannelse både hos børn og voksne

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi deler børnene i mindre grupper, for at skabe nære relationer og de bedste betingelser for at se og forstå det enkelte barn.

- Vi følger børnenes spor og griber, hvad de er optaget af, fordi børnene skal have medbestemmelse og føle sig værdifulde og mødt.
- Vi skaber rum for, at alle børn kan deltage ud fra deres forudsætninger, så alle føler sig som en del af fællesskabet.
- Vi sætter ord på børnenes følelser og anerkender dem for at styrke deres selvværd. Vi lærer børnene om empati og glæden ved omsorg for hinanden.
- Vi støtter børnene i at blive selvhjulpne for at styrke deres selvværd.
- Vi vægter barnets opstart i vuggestuen og er bevidste om betydningen af en tæt tilknytning.

Børnehaven:

- Vi deler børnene i små grupper for at give dem mulighed for fordybelse, tryghed og en følelse af fællesskab.
- Vi styrker børnenes selvtillid ved at øve, at de bliver selvhjulpne og ved at inddrage dem i meningsfulde hverdagsaktiviteter.
- Vi sætter ord på børnenes følelser og anerkender dem, for at styrke deres selvværd. Vi lærer børnene om empati og glæden ved omsorg for hinanden.
- Vi sikrer os, at alle børn bliver set, hørt og forstået af tydelige og anerkendende voksne

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi er selv anerkendende i vores sprog og viser derved vejen i kommunikationen, både den verbale og nonverbale.
- Vi accepterer hinandens forskelligheder og ser dem som en ressource. Vi møder derfor børnene forskelligt.
- Vi indgår i legen for at understøtte børnene i at udvikle deres sociale færdigheder. Dette gør vi ved at være foran, bagved og ved siden af børnene.
- Vi hjælper børnene med at løse konflikter og lære at dele og vente på tur. Dette er vigtige kompetencer for at indgå i et fællesskab.
- Vi arbejder med små børnefællesskaber så vidt muligt igennem hele dagen, for at styrke børnenes sociale udvikling.
- Vi anerkender børnenes relationer til hinanden ved at sætte ord på, hvad der sker i deres indbyrdes samspil.
- Vi er opmærksomme på at lære børnene empati. Vi voksne udviser empati, og vi viser børnene, at de har betydning for hinanden ved fx at anerkende: "Se, hvor glad han bliver."

Børnehaven:

- Vi er selv anerkendende i vores sprog og viser derved vejen i kommunikationen, både den verbale og nonverbale.
- Vi lærer børnene, at vi er forskellige. Alle kan byde ind med, hvad de hver især kan. Sammen kan vi mere.
- Når børnene har konflikter, møder vi dem individuelt. Vi hjælper fx børnene med selv at være en del af konfliktløsningen ved, at vi sammen med børnene hører begge sider af konflikten. Børnene er sammen med den voksne med til at finde løsninger og nye handlemuligheder. Nogle konflikter løses også ved at barnet anerkendes i at det er svært, og mest har brug for et kram.
- Den sociale læring sker hele dagen. Vi støtter børnefællesskabet, og børnene indgår derfor i vekslende børnefællesskaber med både selvvalgte børnegrupper og vokseninitierede børnefællesskaber.
- Legen er vigtig i den sociale udvikling. Den voksne støtter legen ved at være vekslende mellem: Spillende træner, medspiller, instruktør og tilskuer i legen (ud fra Gitte Borks legemodel).
- Vi styrker barnets sociale kompetencer gennem empati og ved at sætte ord på børnenes egne og andres følelser.
- Vi styrker børnenes sociale netværk ved at lave grupper på tværs i huset, på tværs af alder og på tværs af interesser.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi voksne er tydelige i mimik, gestik og kropssprog.
- Vi holder samlinger med fokus på sprog og kommunikation og understøtter visuelt.
- Vi arbejder med sange, rim og remser som et pædagogisk værktøj i forhold til at udvikle sproget.
- Vi er bevidste om at sætte ord på alt, hvad vi gør sammen med børnene i et anerkendende sprog.
- Vi læser og kigger i bøger og taler om det, vi ser i bøgerne.
- For at udvide børnenes ordforråd, bruger vi fokusord. Disse ord knytter sig til det aktuelle tema.
- Vi lytter til børnene og opfordrer dem til at fortælle. Vi udviser tålmodighed, når vi lytter.
- Alt dette gør vi for at give børnene et varieret og nuanceret sprog samt give dem et stort ordforråd og begrebsforståelse, så børnene kan kommunikere indbyrdes.
- Vi understøtter visuelt dagens overgange.
- For at støtte op om den sproglige udvikling, har personalet gennemført onlineuddannelsen "SPROGKLAR".

Børnehaven:

- Vi voksne er tydelige i mimik, gestik og kropssprog.
- Vi leger med- og uddyber sproget gennem samlinger, rim, remser og sanglege.
- Vi benytter billeder og fotos af hverdagssituationer, rekvisitter mm. til at vække børnenes nysgerrighed for samtale.
- Da en stor procentdel af vores børn på Marslevvej er flersprogede, er det vigtigt, at de bliver styrket i det danske sprog.
- Vi læser bøger med børnene og er en biblioteksbørnehave på matriklen Marslevvej.
- For at udvide børnenes ordforråd, bruger vi fokusord. Disse ord knytter sig til det aktuelle tema.
- Vi sprogvurderer børnene efter behov. Afhængigt af resultatet arbejdes der ud over den generelle sprogindsats med sproglige handleplaner for at styrke barnets sprog yderligere.
- For at støtte op om den sproglige udvikling har personalet gennemført onlineuddannelsen "SPROGKLAR".

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi er opmærksomme på ikke at begrænse børnene i deres fysiske udfoldelse.
- Vi tilbyder børnene forskellige læringsmiljøer i forhold til sansning: De mærker koldt og varmt, hårdt og blødt, går på sansebane, får fodbad og går udenfor i bare tæer.
- Vi er opmærksomme på høj og lav arousal, vi bruger massage, sanglege og vilde lege.
- Børnene skal mærke kropskontakt. Både ved at tumle og få "krammere".
- Vuggestuen på Marslevvej bruger i perioder hallen på skolen. Holbøllsminde bruger i perioder spejlsalen og er så heldige at have deres egen skov.
- Vi bruger naturen til at styrke krop, sanser og bevægelse.
- Vi er selv deltagende i at være aktive i hverdagen, vi hopper, løber, triller osv.
- Overgangen fra spisning til middagslur er en rolig stund med afslapningsmusik eller bøger.
- Alt dette gør vi for at børnene lærer at mærke sig selv, og fordi de motoriske færdigheder er med til at udvikle samspillet med de andre børn, sproget og selvværdet.
- Alt dette er vigtigt for senere hen at kunne mestre færdigheder så som at læse, skrive, cykle osv.

Børnehaven:

- Vi skaber og opsøger læringsmiljøer med plads til fysisk udfoldelse.
- Vi tilbyder børnene forskellige læringsmiljøer i forhold til sansning: De mærker koldt og varmt, hårdt og blødt, går på sansebane, får fodbad og går udenfor i bare tæer.
- Vi er bevidste om alle sanserne og kender til betydningen og vigtigheden af at stimulere dem dagligt. (Smage, lugte, se, høre og føle).
- Vi har plads til høj og lav arousal og mærker kroppens signaler og reaktioner.
- Vi lader børnene være selvhjulpne i alle tænkelige situationer.
- På matriklen Holbøllsminde har vi en skov på legepladsen, som vi bruger dagligt. Her er et meget varieret udeterræn.
- Vi bruger skolens gymnastiksal/spejlsal til fysiske aktiviteter.
- Vi er opmærksomme på høj og lav arousal. Vi bruger fx massage, sanglege, yoga og vilde lege.
- Alt dette gør vi for, at børnene lærer at mærke sig selv, og fordi de motoriske færdigheder er med til at udvikle samspillet med de andre børn, sproget og selvværdet.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi bruger naturen og udelivet meget, går i skoven, cykler til stranden og havnen.
- Vi snakker, smager og mærker på naturen, når vi er i den. Vi taler om bladene, der falder ned fra træerne, blomster der gror osv.
- Vi inddrager science i vores hverdag, leger f.eks. med kartoffelmel, og "frossent vand". Vi stifter bekendtskab med ting, der er kolde, varme, fedtede, tunge, lette osv.
- Vi har fra jord til bord, hvor vi planter og høster det, vi har sået.
- Vi kigger på krible-krable dyr og taler om, at vi skal være gode ved dyrene og passe på dem.
- Alt dette gør vi for at give børnene erfaringer med naturen, vække deres nysgerrighed, styrke deres motorik, styrke deres sociale kompetencer, lære dem at passe på naturen og styrke deres opmærksomhed på forskellige fænomener samt lære dem om årstider.

Børnehaven:

- Vi er opmærksomme på, at skov og anden natur skaber plads for nysgerrighed, afslapning og læring i det rum, som naturen skaber.

- Vi vil igennem opmærksomhedsdage som blandt andet affaldsindsamling skabe et fokus hos børnene på biodiversitet og miljøet omkring os.
- Vi inddrager science ved at have en undersøgende tilgang til naturen ved at eksperimentere med f.eks. at smelte isen, hælde vand, tale om hvorfor blade falder ned mm.
- Vi kigger på dyr og taler om, at vi skal være gode ved dyrene og passe på dem.
- Alt dette gør vi for at give børnene erfaringer med naturen, vække deres nysgerrighed, styrke deres motorik, styrke deres sociale kompetencer, lære dem at passe på naturen og styrke deres opmærksomhed på forskellige fænomener samt lære dem om årstider.
- På matriklen Holbøllsminde arbejder vi med fra jord til bord og laver ofte mad over bål.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Alle børn i dagtilbud i Svendborg Kommune tilbydes Musik til SVEND som en aktivitet i dagtilbudet. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder.

Vuggestuen:

- Vi holder traditionerne i hævd, så som påske, jul, fastelavn mm.
- Vi har sang og musik (musik til Svend) og tradition for at gå i teater.
- Vi maler, tegner og har andre kreative projekter.
- Forældrene inviterer vi til sommerfest og fællesspisning, bedsteforældre (ven af familien) inviteres til "blomstens dag/bedsteforældredag".
- Vi besøger havnen, biblioteket, kirker mm.
- Vi læser bøger og har fokus rim og remser.
- Vi lærer børnene om forskellige udtryksformer og forskellige materialers æstetiske værdi.
- Vi øger børnenes bevidsthed for omverdenen og viser dem byens forskellige muligheder.
- Når vi har temauger, hvor vi går i dybden med forskellige emner.

- Vi deltager i børnekunstudstilling på SAK.
- Alt dette gør vi for at lære børnene om hinandens værdier og forskelligheder, lære dem om traditioner, øge fællesskabet og sammenholdet og vække deres nysgerrighed og fantasi.

Børnehaven:

- Vi holder traditionerne i hævd, så som påske, jul, fastelavn mm.
- Vi har sang og musik (Musik til Svend) og tradition for at gå i teater.
- Vi hører forskellig slags musik, f.eks. klassisk musik, rock mm.
- Vi maler og laver mange forskellige kreative ting, eks tager vi staffelier med ud på legepladsen og maler ting, vi ser på legepladsen.
- Vi deltager på SAKs børnekunstudstilling.
- Vi ser teater og opfører selv teater eks. Guldlok og Rødhætte. På den måde "leger" vi med begreber som tristhed, glæde, surhed, begejstring mm.
- Vi taler meget om, at vi er forskellige, ser forskellige ud, kommer fra forskellige lande, spiser forskelligt, taler forskelligt mm.
- Alt dette gør vi for at lære børnene om hinandens værdier og forskelligheder, lære dem om traditioner, øge fællesskabet og sammenholdet og vække deres nysgerrighed og fantasi.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber.

- Den pædagogiske læreplan bliver brugt i hverdagen. Vi bruger personalemøder til at aftale, hvad vi vil have fokus på fremadrettet med udgangspunkt i en hverdagsrutine eller en aktivitet.
 - Vi bruger vores samarbejdsaftale, og vi øver os i at sparre/coache hinanden i hverdagen samt bruger "walk and talk" som en evalueringsmetode.
 - Vi er opmærksomme på at evaluering er lige så vigtig som planlægning. Det er her refleksionen kommer i spil.
 - Vi skriver på AULA om det, vi er optaget af og har fokus på. Her beskriver vi vores pædagogiske og didaktiske overvejelser.
 - Vi lægger billeder på AULA.
 - Som metode i Svendborg kommune er det besluttet, at vi bruger FOKUS til at sikre, at vi kommer omkring alle børn.
 - I Børnehaven i Paraplyen har vi en tavle, der viser, hvad vi har særlig fokus på og vores lærerplans-temaer samt beskrivelser af disse, selvom vi hver dag bruger alle lærerplanstemaerne gennem hele dagen.
 - I Paraplyen har vi udviklet på SMTTFDE modellen og skriver evalueringsmetoden ind i den SMTTFDE. Denne model bruger vi hver gang, vi har en aktivitet eller rutine i fokus for en periode.
-